Lietas Nr. 11100017814
Lietas arhīva Nr. SKK-0318/16

LĒMUMS

Rīgā 2016.gada 17.maijā

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis P.Dzalbe
tiesnese A.Nusberga
tiesnese A.Poļakova

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /A.B./ kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Alūksnes rajona tiesas 2015.gada 7.decembra spriedumu
/A.B./, /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 116.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem un probācijas uzraudzību uz 1 gadu;
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 132.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar piespiedu darbu uz 48 stundām.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu galīgais sods /A.B./ noteikts brīvības atņemšana uz 5 gadiem 6 dienām un probācijas uzraudzība uz 1 gadu.
Nolemts lietiskos pierādījumus – DNS paraugus, trīs akmeņus, nazi, bikses, apakšbikses, blūzi, krūšturi, iznīcināt.

Ar Alūksnes rajona tiesas 2016.gada 7.decembra spriedumu /A.B./ atzīts par vainīgu un sodīts par slepkavības mēģinājumu.
Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas konstatētajos apstākļos.
2014.gada 14.jūlijā ap plkst.19.00 /A.B./ Alūksnes novada Alsviķu pagasta Alsviķos ieradās mājās /Nosaukums/, kur viņš ar /V.B./ dzīvoja nereģistrētā laulībā. Mājā /A.B./ sastrīdējās ar klātesošajām /V.B./ un viņas meitu /I.H./. Strīda laikā dusmās /A.B./, būdams alkohola ietekmē, izteica draudus klātesošos nogalināt (nodurt, nošaut) un tūlīt pēc tam devās uz virtuvi, no skapja izņēma kaujas ieroča durkli ar asins rievu, kam asmens daļa ir 23 cm gara un 3,5 cm plata, un ar to rokās gāja /V.B./ un /I.H./ virzienā. /V.B./ un /I.H./ radās pamats baidīties, ka izteiktie draudi var tikt izpildīti, tāpēc viņas izbēga no mājas un aizsardzības nolūkā aizvēra ārdurvis un tās ar kopīgiem pūliņiem turēja aizvērtas, tomēr /A.B./ izdevās ārdurvis atspiest un no mājas izkļūt. /V.B./ metās bēgt, taču /A.B./ viņu panāca un no aizmugures saķēra pie kakla, pagrieza pret sevi un ar minēto durkli dūra /V.B./ vēderā, nolūkā viņu nogalināt un ar tādu spēku, ka durklis visā tā asmens garumā iegāja cietušās ķermenī aknu apvidū un tā rezultātā cietušajai nodarīja durti grieztu penetrējošu brūci vēdera priekšējā sienā ar aknu labās daivas bojājumu un asiņošanu vēderplēves dobumā, t.i., smagus miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai.
Pēc tam /A.B./ durkli no /V.B./ ķermeņa izvilka un atkārtotu dūrienu neizdarīja, jo uzskatīja, ka ir izdarījis visu, lai iestātos /V.B./ nāve – dūris ar nonāvēšanai paredzētu priekšmetu; iedūris dzīvībai svarīgu orgānu atrašanās vietā; durot, pielietojis spēku, kas radījis brūci ķermeņa iekšienē durkļa asmens garumā. Taču /V.B./ nāve neiestājās no /A.B./ gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo tika izsaukta medicīniskā palīdzība un /V.B./ savlaicīgi saņēma kvalificētu medicīnisko palīdzību.
/A.B./ noziedzīgais nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 116.panta.

Ar Alūksnes rajona tiesas 2015.gada 7.decembra spriedumu /A.B./ atzīts par vainīgu un sodīts par draudiem izdarīt slepkavību, jo bija pamats baidīties, ka šie draudi var tikt izpildīti.
Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas konstatētajos apstākļos.
2014.gada 14.jūlijā ap plkst.19.00 /A.B./ Alūksnes novada Alsviķu pagasta Alsviķos ieradās mājās /Nosaukums/, kur viņš ar /V.B./ dzīvoja nereģistrētā laulībā. Mājā /A.B./ sastrīdējās ar klātesošajām /V.B./ un viņas meitu /I.H./. Strīda laikā, dusmās /A.B./, būdams alkohola ietekmē, izteica draudus klātesošās nogalināt (nodurt, nošaut), bet tūlīt pēc tam devās uz virtuvi, no skapja izņēma kaujas ieroča durkli ar asins rievu, kam asmens daļa ir 23 cm gara un 3,5 cm plata, un ar to rokās gāja /V.B./ un /I.H./ virzienā. Savukārt viņām no tā radās pamats baidīties, ka izteiktie draudi var tikt izpildīti, tāpēc viņas izbēga no mājas un, aizsardzības nolūkā, aizvēra ārdurvis un tās ar kopīgiem pūliņiem turēja aizvērtas, tomēr /A.B./ izdevās ārdurvis atspiest

un no mājas izkļūt.

/A.B./ noziedzīgais nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 132.panta.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /A.B./ apelācijas sūdzību, Vidzemes apgabaltiesa ar 2016.gada 23.februāra spriedumu Alūksnes rajona tiesas 2015.gada 7.decembra spriedumu atcēlusi daļā par lietiskā pierādījuma – naža, iznīcināšanu. Lietiskais pierādījums – nazis, atdots cietušajai /V.B./. Ja divu mēnešu laikā no paziņojuma nosūtīšanas dienas cietusī lietisko pierādījumu nebūs izņēmusi, to iznīcināt.

Kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedumu iesniedzis apsūdzētais /A.B./, kurš lūdz atcelt Alūksnes rajona tiesas 2015.gada 7.decembra un Vidzemes apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Pamatojot savu lūgumu, apsūdzētais /A.B./ norāda, ka tiesas, izskatot lietu, nav ievērojušas materiālo un procesuālo tiesību normas, kas novedis pie nelikumīgiem nolēmumiem.

Apsūdzētā /A.B./ ieskatā, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu, nepareizi piemērots Krimināllikuma pants, proti, pieļauts Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā (kasācijas sūdzībā kļūdaini norādīts - daļā) paredzētais pārkāpums.

Apsūdzētais norāda, ka abu instanču tiesas nepamatoti viņa darbības, kas ir smagu miesas bojājumu nodarīšana cietušajai /V.B./, kvalificēja pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 116.panta. Kasācijas sūdzībā apsūdzētais /A.B./ sniedz savu no tiesas atšķirīgu lietas faktisko apstākļu un lietā esošo pierādījumu vērtējumu, norādot, ka abu instanču tiesas pārspīlēti aprakstīja notikuma rīku un dūriena intensitāti, vērtējot viņa nodoma saturu. Papildus apsūdzētais norāda, ka, izvērtējot viņa darbību juridisko kvalifikāciju, bija jāņem vērā fakts, ka viņš agrāk nav tiesāts, lietā nav tādu pierādījumu, kas būtu iegūti ar zinātniskiem līdzekļiem un metodēm (tiesu psiholoģiskā, poligrāfa ekspertīze) un kas apliecinātu viņa nodomu noslepkavot cietušo /V.B./.

Apsūdzētais /A.B./ norāda, ka apsūdzības vairākkārtēja grozīšana ir pārkāpusi viņa tiesības uz aizstāvību, turklāt šāda apsūdzības grozīšana nav notikusi atbilstoši likuma nosacījumiem, proti, Kriminālprocesa likums neparedz vairākkārtēju apsūdzības grozīšanu, apsūdzības grozīšana nav iespējama pēc tiesas izmeklēšanas pabeigšanas tiesas debašu laikā, apsūdzētajam jābūt iespējai iepazīties un sagatavoties aizstāvībai pret šādu apsūdzību, tiesa nevar pārņemt apsūdzības funkcijas, jo tās valsts vārdā īsteno prokurors.

Augstākā tiesa atzīst, ka Vidzemes apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai Vidzemes apgabaltiesā.

Kriminālprocesa likuma 511.panta otrā daļa noteic, ka spriedumam ir jābūt tiesiskam un pamatotam. Savukārt Kriminālprocesa likuma 512.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām.

Kriminālprocesa likuma 564.pantā norādītas prasības apelācijas instances tiesas nolēmuma saturam. Šā panta piektā daļa noteic, ka, ja apelācijas instances tiesa konstatē tādus noziedzīga nodarījuma apstākļus, kas atšķiras no pirmās instances tiesas spriedumā norādītajiem apstākļiem, tā sniedz jaunu noziedzīga nodarījuma aprakstu. Šā panta septītās daļas pirmais teikums noteic, ka nolēmuma rezolutīvajā daļā norādāms viens no šā likuma 563.pantā paredzētajiem nolēmumiem. Savukārt šā panta astotā daļa noteic, ka, ja apelācijas instances tiesa taisa pēc būtības jaunu spriedumu, tā aprakstošajai daļai, motīvu daļai un rezolutīvajai daļai jāatbilst prasībām, kādas šajā likumā noteiktas pirmās instances tiesas spriedumam.

Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmā daļa noteic, ka notiesājoša sprieduma aprakstošajā daļā sniedz pierādītā noziedzīga nodarījuma aprakstu un juridisko kvalifikāciju, minot tā izdarīšanas laiku, vietu, izdarīšanas veidu, apsūdzētā vainas formu, motīvus un šā nodarījuma sekas. Savukārt Kriminālprocesa likuma 528.panta pirmajā daļā ir noteiktas prasības notiesājoša sprieduma rezolutīvajai daļai. No šā panta pirmās daļas 1.,2. punkta izriet, ka notiesājoša sprieduma rezolutīvajā daļā norāda tiesas lēmumu par to, ka apsūdzētais (minot viņa vārdu un uzvārdu) atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījumā (minot Krimināllikuma pantu, tā daļu, punktu, kurā paredzēts attiecīgais noziedzīgs nodarījums) un apsūdzētajam piespriestā soda veidu un mēru par katru noziedzīgu nodarījumu un galīgo sodu, kas jāizcieš.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesa atzina, ka ar pirmās instances tiesas spriedumu /A.B./ likumīgi un pamatoti atzīts par vainīgu slepkavības mēģinājumā, kā arī par draudiem izdarīt slepkavību, un viņa darbībām dots pareizs juridiskais vērtējums. Apelācijas instances tiesa atzina par nepieciešamu pārsniegt apelācijas sūdzības robežas un atcelt sprieduma daļā, ar kuru nolemts iznīcināt lietisko ierādījumu – nazi, jo pirmās instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto.

Vienlaikus kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesa sprieduma motīvu daļā, analizējot lietas faktiskos apstākļus un lietā esošo pierādījumus, atzina, ka ir nepieciešams sniegt jaunu noziedzīgā nodarījuma aprakstu gan /A.B./ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 116.panta, gan pēc Krimināllikuma 132.panta. Apelācijas instances tiesas spriedumā šāds jauns noziedzīgu nodarījumu apraksts ir sniegts, taču tās sprieduma rezolutīvajā daļā nolemts pirmās instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētā /A.B./ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 116.panta, 132.panta atstāt negrozītu, tādējādi atstājot spēkā arī pirmās instances tiesas sniegto šo noziedzīgo nodarījumu aprakstu.

Līdz ar to kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir pretrunīgs. Pretrunīgs tiesas spriedums nevar tik atzīts par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas un 512.panta pirmās daļas izpratnē. Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 512.panta pirmās daļas, 564.panta septītās un astotās daļas pārkāpumus kasācijas instances tiesa atzīst par būtiskiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas ir pamats apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai un lietas nosūtīšanai jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmajai un trešajai daļai kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst vērtēt kasācijas sūdzības

motīvus, kas saistīti ar lietas faktisko apstākļu noskaidrošanu un pierādījumu vērtēšanu.

No lietas materiāliem redzams, ka pirmstiesas kriminālprocesā un iztiesāšanā apsūdzētajam /A.B./ nav piemērots drošības līdzeklis. Augstākā tiesa atzīst, ka nav pamata šobrīd noteikt apsūdzētajam /A.B./ drošības līdzekli.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, Augstākā tiesa

n o l ē m a

Atcelt pilnībā Vidzemes apgabaltiesas 2016.gada 23.februāra spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Vidzemes apgabaltiesā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis	P.Dzalbe
Tiesnese	A.Nusberga
Tiesnese	A.Poļakova